

SOSYOLOJİK SORU SORMA VE YANITLAMA

➤ Bilimin amacı: olguları tanımlamak, olgular arasında nedensellik ilişkileri kurmak, bu ilişkileri genelleyip yasalar biçimine dönüştürmek.

Bu amaçları gerçekleştirmek için:

1. Soyutlama: Belirli koşullarda tekrarlanan temel unsurları ortaya koymak
2. Somutlama: Ele alınan konunun öğeleri arasındaki ilişkiyi ayrıntılı olarak incelemek
3. Gerçekleme: İnceleme sonuçlarını somut verilerle karşılaştırmak

Bilimsel Yöntemin İlkeleri

- a) Nesnellik (objektiflik)
- b) Doğruluk
- c) Tekrar
- d) Basitlik ve Açıklık
- e) Sınırlılık

Sosyolojik Araştırma

- Sosyologlar, belli sorular sormak ve sistematik araştırmalar yaparak bu sorulara cevap bulmaya çabalamak yoluyla **toplumsal yaşamı** incelerler.
- Bu sorular olgusal, karşılaştırmalı, gelişimsel ya da kuramsal olabilir.

- Sosyoloji gündelik deneyimleri içindeki insan etkileşimini inceler. Bu ilişkiler aile, arkadaş, düşman veya yabancılar ile kurulmuş olabilir. Bütün bunlar sosyolojinin temel konularıdır.

- Bizler sadece birlikte olduğumuz kişilere belirli tepkilerde bulunmakla kalmayız, aşağı yukarı benzer tipteki tepkilerimizi tekrar ve tekrar gösteririz.
- Bu bizim sosyal davranışımızın **örüntüleşmiş** ve standardize edilmiş olduğunu gösterir.

- **Örüntü:** Olay ve olguların düzenli bir biçimde birbirini takip ederek gelişmesi
- **Toplum; kurumlaşmış davranış örüntüleri ya da sistemidir (Giddens 1994:18)**

“Sosyal davranış örüntüleri”

- Sosyolog, sosyal davranışın her zaman aynı kalan yinelemeleri üzerinde durur, onları inceler.
- **Amaç** sosyal davranışlar arasındaki benzerlikleri ön plana çıkaran genelleştirilmiş kavramları ortaya çıkarmaktır. Çok sayıdaki tekil olaylardan hareketle, soyutlamalar yapılarak genel kavramsal inşalara ulaşılmaya çalışılır.

BİLİM

- Sistematik görgül (olgusal) inceleme yöntemleri,
- Veri çözümlleme teknikleri
- Kuramsal düşünme
- Savları mantıksal olarak değerlendirme yollarıyla bir konuda bilgi kümesi geliştirmek.

Sorgulama Adımları

- Olgusal soru → *NE OLDU?*
- Karşılaştırma sorusu → *Bu her yerde oldu mu?*
- Geliştirme Sorusu → *Zaman içinde tekrarladı mı?*
- Kuramsal Soru → *Bu olgunun altında yatan nedir?*

ARAŞTIRMA SÜRECİ

➤ Araştırma sorununu tanımlama

** “Burada ne oluyor?” (Basit sorular)

Örn: *Kız çocuklarının okullulaşma oranı erkeklerinkinden ne kadar farklı?*

** “Niçin oluyor?” (Bulmaca sorular)

Örn: *Kız çocuklarının okullulaşma oranı erkeklerinkinden niçin farklı?*

- Kanıtları gözden geçirme
- Sorunu kesin ve açık bir şekilde ifade etme
- Araştırma tasarımı (deseni) oluşturma
- Araştırmayı yapma
- Sonuçları yorumlama
- Bulguları rapor haline getirme

Araştırma Sürecindeki Adımlar

Sorunu tanımla

(Araştırma için bir konu seç)

Literatürü incele

Bir varsayım oluştur

(Neyi sınamak istiyorsun? Değişkenler arasındaki ilişki nedir?)

Bir araştırma tasarımı seç

Araştırmayı yap

(verileri topla, bilgileri kaydet)

Sonuçları yorumla

(Topladığın verilerin neyi gösterdiğini çözü)

Araştırma bulgularını rapor haline getir

ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

- Etnografya (alan çalıŐması; katılarak gözlem ya da mülakat vb)
- Derlemeler (Standart ve açık uçlu)
- Deneysel
- YaŐam Öyküleri
- KarŐılaŐtırmalı araştırma
- Tarihsel özümleme

Sosyolojide Veri Toplama Teknikleri

- Gözlem: Bir ya da birden fazla kişinin, gerçek hayat içinde meydana gelen sosyal olayları bir plan dahilinde izlemeleri ve kaydetmeleri
- Görüşme: Araştırmacının, inceleme konusu bağlamında belirlediği amaçları çerçevesinde, konuyla ilgili bireylerle sistemli olarak görüşmesi

- Anket: Belli bir konu hakkında belli kişilerin, grup veya topluluğun duygu ve düşüncelerini belirlemek için hazırlanmış soru formlarının uygulanması
- Monografi: Araştırmaya konu olan sosyal gerçekliğin belirlenen sınırlar çerçevesinde derinlemesine incelenmesi
- Tarihsel İnceleme: Geçmişte meydana gelmiş olan olay ve olguların veya bir problemin geçmişle ilişkisi bağlamında incelenmesi.

- Sosyometri: Küçük gruplarda grup üyeleri arasında gerçekleşen sosyal ilişkilerdeki yakınlaşma ve uzaklaşma derecelerini ölçme tekniği.
- İstatistik: Sayılarla ifade edilebilen verilerin elde edilmesinde, sınıflandırılmasında ve yorumlandırılmasında kullanılan araştırma tekniği.

Temel Kaynak

- Giddens, A. (2008). Sosyoloji. C. Güzel (Ed.), İstanbul: Kırmızı Yayınları.